

Niepodległość zaczęła się w Krakowie

2011-10-31

31 października 1918 roku Kraków jako pierwsze polskie miasto odzyskał niepodległość. Tegoroczne obchody 93. rocznicy wyzwolenia Krakowa spod władzy zaborczej rozpoczęły się 27 października i potrwać do 31 października.

Dziś (31 października, poniedziałek) przed południem na cmentarzu Rakowickim reprezentacja młodzieży z liceów krakowskich wraz z pocztami sztandarowymi i przedstawiciele Historycznego Oddziału 13. Galicyjskiego Pułku Piechoty „Krakowskie Dzieci”, złożyli kwiatów na grobie kpt. Antoniego Stawarza. W imieniu Prezydenta Krakowa wiązanek złożył Doradca Prezydenta Miasta Krakowa ds. rozwoju miasta Kazimierz Bujakowski.

Obchody wyzwolenia Krakowa rozpoczęły się 27 października na terenie Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego (pl. Na Groblach 9), gdzie uczniowie siedmiu najstarszych krakowskich liceów uczcili w sportowej rywalizacji rocznicę wyzwolenia miasta. Uczniowie rywalizowali w tradycyjnym biegu sztafetowym o szablę kpt. Antoniego Stawarza. Najszybsza szkoła otrzymała z rąk Bogusława Kośmidera - Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa replikę szabli kpt. Stawarza z pamiątkowym grawerem oraz z rąk Jacka Majchrowskiego Prezydenta Krakowa – nagrody rzeczowe.

Rywalizację wygrało VII LO, drugie miejsce zdobyło IV LO, a trzecie - III LO. Pozostałe miejsca zajęły: II LO, I LO, V LO i VI LO.

Uroczystość na Rynku Głównym otworzyła uroczysta zmiana warty, po której nastąpiło ślubowanie nowo przyjętych Strażników Miejskich Miasta Krakowa oraz ślubowanie pierwszych klas gimnazjalnych. Po ślubowaniu gimnazjalistów Prezydent Krakowa Jacek Machrowski oraz Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Bogusław Kośmider złożyli kwiaty pod tablicą na Wieży Ratuszowej.

„Niepodległość zaczęła się w Podgórzu” to z kolei uroczystość, która odbyła się 28 października na podgórskim pl. Niepodległości. Było to wydarzenie upamiętniające bohaterski czyn zbrojny naszych rodaków walczących o wolną i niepodległą Polskę. Podczas uroczystości wręczone zostały nagrody zwycięzcom konkursu historycznego „Bój o czapkę kpt. Antoniego Stawarza”.

Przypomnijmy, że I wojna światowa zakończyła się w Krakowie 31 października 1918 r. Tego dnia Kraków przestał być częścią habsburskiej monarchii i stał się częścią niepodległej Polski - państwa, które oficjalnie miało powstać dopiero 11 listopada 1918 r. W październiku mieszkańcy Krakowa postanowili wziąć sprawy w swoje ręce. Polscy posłowie do austriackiego parlamentu oraz austriaccy oficerowie polskiej narodowości doprowadzili do pokojowego przejęcia władzy.

W Krakowie symboliczny wymiar miało przejęcie przez polskich żołnierzy – ubranych jeszcze w austriackie mundury – odwachu pod Wieżą Ratuszową. Dla uczczenia tego wydarzenia co roku dokonywana jest symboliczna zmiana warty i organizowany jest bieg sztafetowy, w którym bierze udział młodzież z najstarszych krakowskich liceów.

Antoni Stawarz, inicjator akcji oswobodzenia Krakowa był żołnierzem, kapitanem Wojska Polskiego, w czasach I wojny światowej porucznikiem armii austro-węgierskiej. W 1918 r. stworzył w wojsku organizację spiskową. 30 października żołnierze pod jego dowództwem opanowali dworzec kolejowy w Płaszowie. Dzień po powstaniu Kapitan Stawarz z żołnierzami zajął austriackie koszary w Podgórzu, a następnie cały Kraków. Do wojska tłumnie przyłączali się mieszkańcy miasta, wśród nich liczni gimnazjaliści i studenci.

Po wojnie Antoni Stawarz awansował do stopnia kapitana, służył w 57. Pułku Piechoty w Tarnowie. W 1935 r. rozpoczął pracę w krakowskim magistracie. W czasie II wojny światowej był członkiem Armii Krajowej. Zmarł w 1955 r., spoczywa na cmentarzu Rakowickim. Jego imię nosi jedna z uliczek na krakowskim Podgórzu. (KF, JD).
